

Seçmen Kütüklerinin Siyasi Partilere Verilmesinde Uygulanacak Ana Kurallar

Bu karar; seçmen kütüklerinin seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin genel merkezlerince veya yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca istenildiğinde uygulanacak esaslara ilişkindir.

T.C.

YÜKSEK SEÇİM KURULU

Karar No: 22

KARAR

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 47'nci maddesinin dördüncü fıkrasında; seçmen kütüklerinin seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin genel merkezlerince veya yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca istenildiğinde; Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen giderin maliye veznesine yatırılmak ve makbuzu ibraz edilmek koşuluyla, bir seçim döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe seçim kurulu başkanınca bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza karşılığı yetkili kişiye verileceği,

Aynı Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendinde; siyasi partilerin milletvekili genel ve ara seçimlerine ve belediye başkanlığı ile belediye meclisi, il genel meclisi üyelikleri genel ve ara seçimlerine katılabilmeleri için illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmalarının veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunmasının zorunlu olduğu vurgulandıktan sonra, bir İl'de teşkilatlanmanın, merkez ilçe dahil o İl'in ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirdiği, belirtilmiş,

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 20'nci maddesinin birinci fıkrasında da, siyasi

partilerin ilçe teşkilatının; ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve kurulmuş ise belde teşkilatından meydana geleceği, parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulunun teşkilinin de öngörülebileceği ve beldelerde teşkilat kurulmasının zorunlu olmadığı düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu esaslar çerçevesinde, seçime katılabilecek olan siyasi partileri tespit ve ilan etme görev ve yetkisi Yüksek Seçim Kuruluna ait bulunmaktadır.

Bu nedenle, 298 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendine göre, seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin tespiti ile aynı Kanunun 47'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, ilgili siyasi partilere seçmen kütüğü verilmesinde uygulanacak ana kuralların belirlenmesi hususunda Yüksek Seçim Kurulunun 14/01/2021 tarihli ve 10 sayılı kararı ile oluşturulan Komisyon çalışmalarını tamamlamış olmakla, konu incelendi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendinde; siyasi partilerin, milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclisi ve il genel meclisi üyelikleri seçimlerine katılabilmeleri için illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay önce teşkilat kurmaları ve büyük kongrelerini yapmış olmaları veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunması gerektiği vurgulanmıştır. Aynı Kanun hükmünün devamında da bir ilde teşkilatlanmanın; merkez ilçesi dâhil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurma anlamına geldiği hükme bağlanmıştır. 2820 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin birinci fıkrasında ise, siyasi partilerin ilçe teşkilatının; ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve kurulmuş ise belde teşkilatından meydana geleceği, parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulunun teşkilinin de öngörülebileceği ve beldelerde teşkilat kurulmasının zorunlu olmadığı düzenlemesine yer verilmiştir.

2820 sayılı Kanunun 36'ncı maddesinin birinci fıkrasında; siyasi partilerin seçimlere katılabilmesi için illerin en az yarısında oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olması veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmasının şart olduğu, ikinci fıkrasında da; bir ilde teşkilatlanmanın, merkez ilçesi dâhil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektireceği vurgulanmıştır.

2820 sayılı Kanununun 20'nci maddesinde ilçe teşkilatının; ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve parti tüzüğünde öngörülmüşse disiplin kurulundan teşkilî öngörülmüştür. İlçe teşkilatının varlığından bahsedilebilmesi için, ilçe kongresinin yapılarak anılan organların oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; siyasi partilerin bir ilde teşkilatlanmasının varlığından bahsedilebilmesi için, o ilin merkez ilçe dâhil ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmaları ve ilçe kongrelerini yapmaları; seçime katılma yeterliliğini sağlayabilmeleri için de illerin en az yarısında teşkilatlanmaları ya da Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bununla birlikte, 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesinin dördüncü fıkrasında; seçmen kütüklerinin seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partilerin genel merkezlerince yahut yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanlarınca istenildiğinde; Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen giderin maliye veznesine yatırılmak ve makbuzu ibraz edilmek kaydı ile bir seçim döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe seçim kurulu başkanınca bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza karşılığı yetkili kişiye verileceği öngörülmüştür.

Bu esaslar çerçevesinde; 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesi hükümleri gereğince, seçmen kütüğü verilebilecek olan ve seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partileri tespit ve ilan etme görev ve yetkisi 298 ve 2820 sayılı Kanunlara göre Yüksek Seçim Kuruluna ait bulunduğundan, sözü edilen 298 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendinde öngörülen koşullara sahip siyasi partilerin ve aynı Kanunun 47'nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verilebileceği siyasi partilerin ayrı ayrı araştırılıp saptanması gerekmektedir.

Bu nedenle; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 43452547-120.99 sayılı yazısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07/01/2021 tarihli, 51047475/E.13 sayılı yazısı ve eki belgelerin incelenmesi sonucunda;

a) Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin;

1- Adalet ve Kalkınma Partisi,

2- Cumhuriyet Halk Partisi,

3- Halkların Demokratik Partisi,

4- Milliyetçi Hareket Partisi,

5- İyi Parti olduğu bildirilmiştir.

b) 298 sayılı Kanunun 14. maddesinin II'inci bendi ve 2820 sayılı Kanunun 36'ncı maddesindeki koşullara uygun olarak 01/01/2021 tarihinden altı (6) ay öncesi olan

01/07/2020 tarihi itibariyle illerin en az yarısında teşkilatını kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olan ve 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verileceği siyasi partilerin;

1-Adalet ve Kalkınma Partisi,

2-Anavatan Partisi,

3-Bağımsız Türkiye Partisi,

4-Büyük Birlik Partisi,

5-Cumhuriyet Halk Partisi

6-Demokrat Parti,

7-Demokratik Sol Parti,

8-Genç Parti,

9-Halkların Demokratik Partisi,

10-Hür Dava Partisi,

11-İyi Parti,

12-Milliyetçi Hareket Partisi,

13-Muhafazakar Yükseliş Partisi,

14-Saadet Partisi,

15-Türkiye Komünist Partisi,

16-Vatan Partisi,

17-Yeniden Refah Partisi olduğu belirlenmiştir.

c) Diğer partilerin ise, genel kongre veya teşkilatlanma koşulunu taşıyamamaları nedeniyle, 298 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin II inci bendi ile 2820 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde öngörülen nitelikleri kazanamadıkları tespit edilmiştir.

Bütün bu işlemlerden sonra, 298 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendi ile 2820 sayılı Kanunun 36'ncı maddesinde öngörülen koşullara sahip siyasi partilerin hangileri

olduğu yukarıda tespit edilmiş bulunmaktadır.

298 sayılı Kanunun 47'nci maddesinde belirlenen kuralların açıklığa kavuşturulması ve Kanun hükümlerinin yurt düzeyinde aynı biçimde uygulanması gerektiğı sonucuna varılmıştır.

Öncelikle, seçmen kütüğü verilebilecek olan siyasi partilerin, seçimlere katılabilme yeterliliğine sahip olmaları gerekir. Yukarıda belirtilen 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesinde sözü edilen seçim dönemi kavramından; 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101'inci maddesi ile aynı konuya ilişkin 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununun 3'üncü maddesinde yer alan beş yıllık, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 77'nci maddesi ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun konuya ilişkin 6'ncı maddesinde yer alan beş yıllık ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127'nci maddesi ile 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun aynı konuya ilişkin 8'inci maddesinde yer alan beş yıllık dönemlerin anlaşılması gerekmektedir.

Ayrıca, Yüksek Seçim Kurulu ile ilçe seçim kurullarından bir seçim döneminde seçmen kütüğü isteyebilecek siyasi parti temsilcilerinin genel merkez yetkilileri olduğuna, ancak siyasi parti genel merkezlerince yetkilendirilmeleri koşulu ile siyasi parti il başkanları ile ilçe başkanlarının da kendi il ve ilçelerine ilişkin istemde bulunabilecekleri ve bu istemlerinin ikiden fazla olamayacağı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, Kanunda yer alan diğer bir husus ise, verilecek olan seçmen kütüğü örneğine ilişkin bedelin her seçmen için saptanmasına ve ödeme şekli ile ödeme yerinin belirlenmesine,

Seçmen kütüğü örneklerinin verilebilmesi için ilçe seçim kurulunca hesaplanan bedelin maliye veznesine ödenmesi ve alındı makbuzu aslının ilçe seçim kuruluna ibraz edilmesine, karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ

Açıklanan nedenlerle;

I- 298 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin II'inci bendi ve 2820 sayılı Kanunun 36'ncı maddesindeki koşullara uygun olarak 01/01/2021 tarihinden altı (6) ay öncesi olan 01/07/2020 tarihi itibarıyla illerin en az yarısında teşkilatını kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olan ve 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesine göre seçmen kütüklerinin verileceği siyasi partilerin;

a) Adalet ve Kalkınma Partisi,

b) Anavatan Partisi,

c) Bağımsız Türkiye Partisi,

ç) Büyük Birlik Partisi,

d) Cumhuriyet Halk Partisi,

e) Demokrat Parti,

f) Demokratik Sol Parti,

g) Genç Parti,

ğ) Halkların Demokratik Partisi,

h) Hür Dava Partisi,

ı) İyi Parti,

i) Milliyetçi Hareket Partisi,

j) Muhafazakar Yükseliş Partisi,

k) Saadet Partisi,

l) Türkiye Komünist Partisi,

m) Vatan Partisi,

n) Yeniden Refah Partisi olduğunun tespit ve ilanına,

2- 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesinde sözü edilen seçim dönemi kavramından; 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101'inci maddesi ile aynı konuya ilişkin 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan beş yıllık, Türkiye

Cumhuriyeti Anayasasının 77'nci maddesi ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun konuya ilişkin 6'ncı maddesinde yer alan beş yıllık ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127'nci maddesi ile 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun aynı konuya ilişkin 8'inci maddesinde yer alan beş yıllık dönemlerin anlaşılması gerektiğine,

3- Seçmen kütüğü örneği istemeye siyasi parti genel merkezlerinin yetkili olduğuna, ancak yetki verilmesi koşuluyla il ve ilçe başkanlarının da kendi seçim çevreleriyle ilgili istemde bulunabileceklerine,

4- 298 sayılı Kanunun 47'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, seçmen kütüğü örneği istemlerinin bir seçim döneminde ikiden fazla olamayacağına,

5- Kâğıt ortamında verilecek seçmen kütüğü örneklerinin gideri karşılığı ödenecek bedelin, 2021 yılı için her seçmen başına altı kuruş olarak tespitine ve bu bedelin maliye veznesine yatırılmasına, bunlara ait fotokopi masrafının seçim ödeneğinden karşılanmasına,

6- Seçmen kütüğü örneği verilmesi istemlerinin elektronik ortamda karşılanabileceğine ancak elektronik ortamda istenen seçmen kütüğü örneklerinin ücretsiz olarak verilmesi gerektiğine,

7- Seçmen kütüğü örnekleri giderinin ödendiğine ilişkin belge, ilgili kurulca alındıktan sonra, imza karşılığında bu örneklerin siyasi parti yetkililerine verilmesine,

8- Siyasi partilerin kâğıt ortamında seçmen kütüklerine ilişkin istemleri karşılandığında gider makbuzu fotokopilerinin de eklenmek suretiyle Kurulumuz Başkanlığına bildirilmesi gerektiğine,

9- Karar örneğinin Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

10- Karar örneğinin seçime katılma yeterliliğine sahip siyasi partilerin genel başkanlıklarına gönderilmesine,

II) Karar örneğinin;

a) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce Kurulumuzun www.ysk.gov.tr internet adresinde yayınlanmasına,

b) Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğünce il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine,

26/01/2021 tarihinde **oybirliğiyle** karar verildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA